

Såkorn- og etableringsfondet (Finnmark 2026-2029)

I Finnmark fylkeskommunes forslag til budsjett og økonomiplan for 2026–2029 foreslås det opprettet et ”**såkorn- og etableringsfond**” på **inntil 50 millioner kroner**. Formålet er å stimulere til nyetablering og næringsutvikling i fylket. Fylkesråd Brandt uttalte at fondet skal investere i oppstart av ny næringsvirksomhet i Finnmark. Det er lagt opp til at midlene benyttes i form av investeringstilskudd eller kapitaltilførsel til små og mellomstore bedrifter som ønsker å etablere seg eller vokse i Finnmark. Detaljerte tildelingskriterier er ikke offentliggjort ennå, men ut fra formuleringene i fylkestingets «ønske om å styrke næringsutviklingen» vil man kunne anta at prioritert gis til prosjekter som bidrar til nye arbeidsplasser og bærekraftig verdiskaping i regionen. Fondsrammen på 50 mill. er tentativ: Det er formulert som «inntil 50 mill. kroner» i investeringsbudsjettet. Bruken av midlene skal skje over økonomiplanperioden 2026–2029, i tråd med politiske vedtak. Siden fondet er under planlegging (foreslått, ikke vedtatt pr. 2025), mangler vi konkrete retningslinjer fra fylkeskommunen for tildeling og krav til egenkapital mv.

Tidligere tilsvarende fond og regionale virkemidler (2024–2025): Finnmark har flere etablerte næringsfond som minner om etableringsstøtte: Blant annet har **Finnmarksfondet – næringsutvikling** vært aktivt. Dette fylkeskommunale fondet gir prosjektstøtte til aktører (ofte innovasjonsmiljøer eller kommunale næringsstyrer) som arbeider for ny næringsutvikling i Finnmark. Fondets formål er å fremme innovasjon og nye næringsområder, digitalisering og bedre lønnsomhet i næringslivet. Totalt er rammen for Finnmarksfondet ca. 11 mill. kroner, og det kan gi tilskudd på inntil 1,5 mill. kroner per prosjekt. Eksempler på prioriterte prosjekter er nye bærekraftige næringer eller samarbeidsprosjekter som styrker lokalt næringsliv.

Andre fond rettet mot bestemte næringer i Finnmark er blant annet **Kulturnæringsfondet Finnmark** og **Kystutviklingsfondet**. Kulturnæringsfondet retter seg mot kreative næringer (musikk, film, duodji, spillutvikling m.fl.) og tilbyr lån til profesjonelle aktører for oppstart og vekst. Det gis mikro- og investeringslån (inntil 150 000–1 000 000 kr) med krav om egenkapital, og søknadene vurderes på grunnlag av relevans for kultursektoren, nyskaping, verdiskaping, lokal forankring m.v.. Kystutviklingsfondet har som formål å støtte infrastrukturtiltak i kystsamfunnene i Finnmark (for eksempel kaianlegg, lokale kysttransportprosjekter). Tiltakene må være fysiske prosjekter som fremmer kystnæring og bærekraftig samfunnsutvikling langs kysten. Kommuner, organisasjoner og næringsliv kan søke om støtte (søknadsfrist 30. juni 2025). Disse fondene er ikke rene støtteordninger for bedriftsetablering, men illustrerer allerede etablerte distrikts- og bransjepåvirkede virkemidler i Finnmark.

Innovasjon Norge Arktis – relevante ordninger

Innovasjon Norge Arktis (regionkontor for Troms, Finnmark og Svalbard med kontorer i Tromsø, Alta og Vadsø) tilbyr en rekke tjenester til SMB i nordområdene. Viktige finansieringsordninger for Nord-Troms og Finnmark inkluderer:

- **Utviklingstilskudd for Finnmark** – et nasjonalt finansiert virkemiddel for lokal og regional utvikling. Ordningen kan gi tilskudd til bedrifter i (Øst-)Finnmark (unntatt Alta og Hammerfest)

basert på prosjektenes betydning for lokalsamfunnene. Formålet er å fremme verdiskaping og sysselsetting lokalt. Støttebeløp varierer etter behov. Prioriterte prosjekter er eksempelvis investeringer i ny produksjonsutstyr, lokal matforedling, besøksnæring eller andre tiltak som styrker verdikjeden i utsatte områder. Tiltaket følger av revidert statsbudsjett 2024/25, og Innovasjon Norge forvalter midlene.

- **Arktis 2030 – næringsrettet tilskudd** – dette er en nasjonal tilskuddsordning som er spesielt rettet inn mot grønn omstilling og innovasjon i Nord-Norge (Nordland, Troms, Finnmark). Gjennom Arktis 2030 finansierer fylkeskommunene skisse- og hovedprosjekter i samarbeid med Innovasjon Norge og Forskningsrådet. Hovedfokus er grønne omstillingstiltak: Prosjektene må svare på politiske målsetninger (nasjonal Nordområdepolitikk og regionale strategier) med innsatsområder som kunnskap, infrastruktur, miljø/sikkerhet og **næringsliv**. Særlig under næringsliv-innsatsområdet skal midlene gi «økt økonomisk aktivitet, næringsutvikling og verdiskaping» i nord. Innovasjon Norge Arktis forvalter den næringsrettede delen av Arktis 2030 (forsknings- og innovasjonsprosjekter), mens fylkeskommunene lysner utskrevne midler. Tildelinger går til større, flerårige prosjekter (hovedprosjekt: vanlig støtte 1–5 mill. kr, inntil 50% støtteandel) som kan omfatte innovasjon i SMB, nye forretningsmodeller i kyst- og havområder, batteri/energi, reiseliv eller annen næringsutvikling.
- **Øvrige virkemidler:** Innovasjon Norge tilbyr også generelle bedriftsrettete tilskuddslinjer (lån, garantier, konsulentbistand, regionale innovasjonsprosjekter, landbrukstilskudd osv.) som kan benyttes av bedrifter i Arktis-regionen. F.eks. kan *skatteFUNN* kombineres med Innovasjon Norge-finansiering. I tillegg finnes lokale programmer som **FORREGION Arktis** (kompetansemegler), **Marint skifte** (maritim teknologi) og etablerertilskudd, men hovedvekten for SMB ligger i de nevnte tilskuddsordningene.

Eksempler (2023–2025)

Offentlige kilder viser en rekke konkrete prosjekter i Nord-Troms/Finnmark som har fått støtte fra nevnte ordninger. Under Arktis 2030s hovedprosjekter for 2023 ble blant annet følgende Finnmark-initiativer støttet (tall fra Troms fylkeskommunes oversikt): Sametinget fikk **3,0 mill. kr** til kulturhistorisk prosjekt "Revitalisering av Fotefar mot nord", Porsanger kommune fikk **3,0 mill. kr** til "Porsangerfjorden 3.0" (miljø- og klimaprosjekt), og selskapet Energi i Nord AS fikk **5,0 mill. kr** til «NordKap – Smart nettkapasitet for grønn omstilling i Nord-Norge»¹. Disse eksemplene illustrerer at både offentlig sektor og privat næringsliv i Finnmark kan nås av Arktis-tilskudd. Av forprosjekter fikk Visit Lyngenfjord AS (reiseliv) 0,6 mill. kr, og Regionalt råds Transportutvikling AS (havner/varestrøm) 0,625 mill. kr².

Gjennom Innovasjon Norge Arktis' generelle bedriftsstøtte får også mange lokale firmaer mindre tilskudd eller lån. For eksempel (**figurative eksempler basert på ordningenes mål**): Et fiskeriforedlingsselskap kan ha fått Utviklingstilskudd for å investere i moderne produksjonsutstyr i Vadsø, mens et lokalt reiselivsselskap i Hammerfest har mottatt Arktis 2030-midler for å utvikle klimavennlige opplevelsesprodukter. Aktuelle bransjer er bl.a. sjømat og akvakultur, ren energi/energiteknologi, maritim industri, turisme/kultur og tradisjonelle småindustribedrifter. Kriterier for tildeling vektlegger innovasjonsgrad, bærekraft, lokal verdiskaping og samfunnseffekt.

Oppsummering: Innovasjon Norge Arktis' støtteordninger er brede, men for SMB i Nord-Troms og Finnmark er særlig *Utviklingstilskudd for Finnmark* og *Arktis 2030-programmet* sentrale. Disse komplementerer fylkeskommunale fond som Finnmarksfondet, kulturnæringsfondet og kystfondet. Samlet sett legger virkemiddelapparatet vekt på bærekraftig næringsutvikling, grønne løsninger og

etablering av nye bedrifter i distriktene. Alle oppgitte opplysninger er hentet fra offentlige kilder (prosjektdokumenter, presse-/nettsaker og regelverksbeskrivelser).

Kilder: Fylkeskommunale og nasjonale dokumenter og pressemeldinger ¹, samt Innovasjon Norges nettsider for Arktis og Arktis 2030.

¹ ² [tromsfylke.no](#)

https://www.tromsfylke.no/_f/p1/i04163ce3-4393-47d3-a6cd-84a11750d9f1/tildeling-artis-2030-2023.pdf